

متن پرسش

سلام علیکم. در هر عملی که انسان انجام می‌دهد، آیا میتوان گفت که تنها عامل اثرگذار عمل در نفس، وجه ایجابی و وجودی آن عمل است و نه وجه سلبی و عدمی آن؟ مثلاً در ترک یک گناه بگوییم در واقع آن عمل حقیقی که انجام گرفته است برگزیدن امر خداوند بوده است و نه برگزیدن یک خطا، یعنی در اصل هر صبر از معصیتی یک عمل ایجابی در راستای اطاعت از خدا است و با این حساب امری مانند تقوا را به «تداوم برگزیدن حق» تعریف کنیم و نه «تداوم برگزیدن باطل» شاید در تعریف اینها دو روی یک سکه باشند اما در حقیقت آن وجه اثرگذار یک عمل کدام است یعنی در قیامت آیا انسان با تقوا از بعد اعمال سلبی روبرو می‌شود یعنی ترک گناه‌کردن‌هایش را میبیند و یا همان تقوا را به صورت نظر به حق کردن‌هایش میبیند؟ یعنی مفهومی مانند تقوا نزدیک میشود به مفهومی مانند ذکر و در حقیقت همه اعمال تعالی بخش یک انسان چه سلبی و چه ایجابی در اصل همه ایجابی هستند و همه از جنس نظر به حق هستند و وجه اثرگذار همه آنها آن بخشی است که صرف نظر به حق میشود؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام‌علیکم: با توجه به این ما در برزخ و قیامت با اراده‌های خود به صورت تجسم‌یافته روبه‌روایم و در انجام فعل و ترک فعل اراده اعمال می‌کنیم بنابراین همان‌طور که متوجه شده‌اید وجه سلبی عمل نیز عمل محسوب می‌شود. موفق باشید